

Роль соціального педагога полягає у пропаганді і підтримці здорового способу життя та поточної мотивації для продовження певної дозвіллевої діяльності.

Оптимальне поєднання різних напрямів соціальної роботи передбачає залучення молоді до розважально-ігрових, видовищних, просвітніх, оздоровчих, художньо-творчих форм дозвіллевої діяльності [1, с. 78].

Отже, дозвіллева діяльність відіграє суттєву роль у розвитку особистості, відновленню її психічних та фізичних сил та соціалізації.

Завдання соціального педагога в тому, щоб допомогти молодій людині, поєднавши цей процес з профілактикою асоціальності та зростанням індивідуального рівня освіти та духовності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Олійник К. С. Основні напрями роботи соціального педагога у сфері молодіжного дозвілля. *Науковий огляд*. 2015. № 5 (15). С. 76–79.
2. Сушик Н. С. Соціальна робота у сфері дозвілля молоді: теоретичний аспект. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету ім. Л. Українки. Серія: Педагогічні науки*. 2014. № 1 (278). С. 188–193.
3. Шевченко Т. С. Проблеми культурно-дозвіллевої практики в умовах війни. *Молодий вчений*. 2022. № 7 (107). С. 54–57. URL: <https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/5389>

ДІЯЛЬНІСТЬ МУСУЛЬМАНСЬКИХ ІНСТИТУЦІЙ В УКРАЇНІ В КОНТЕКСТІ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Ахмед Хасан

*Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
charivnysweet@gmail.com*

Науковий керівник: *Валентина Березан*

Постановка проблеми. Мусульманські інституції в Україні відіграють значну роль у забезпеченні соціальної підтримки, інтеграції мусульманських громад та зміцненні міжконфесійних зв'язків. Їх діяльність охоплює широкий спектр напрямів діяльності, включаючи надання гуманітарної допомоги, освітні програми, правову підтримку та організацію культурних заходів. У цьому контексті, мусульманські інституції здійснюють важливу соціальну місію, допомагаючи своїм членам адаптуватися до нових умов життя та зберігати культурну ідентичність.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Україна, як багатонаціональна країна, приймає іноземців з усього світу. Мусульманські інституції в Україні надають підтримку своїм співвітчизникам у процесі адаптації до нового середовища та культури. Це сприяє зміцненню соціальної згуртованості та толерантності в українському суспільстві. Дослідження та публікації на цю тему є достатньо обмеженими. Це створює прогалину в знаннях та ускладнює розуміння впливу мусульманських інституцій на соціальний розвиток країни.

Тому вважаємо важливим розглянути цей аспект українського громадянського суспільства у нашому дослідженні.

Мета статті – проаналізувати діяльність мусульманських інституцій в Україні в контексті соціальної роботи та визначити їхню роль у процесі інтеграції та підтримки мусульманської громади в українському суспільстві.

Виклад основного матеріалу. Мусульманські громади в Україні стикаються з низкою викликів, включаючи соціальну ізоляцію, мовні бар'єри, правові труднощі та обмежений доступ до соціальних послуг. У таких умовах діяльність мусульманських інституцій стає критично важливою для забезпечення соціальної підтримки, захисту прав та інтеграції цих громад в українське суспільство.

Проаналізувавши діяльність мусульманських інституцій з відкритих джерел (сайти організацій, статті про них, звіти про діяльність та ін.), можемо визначити основні напрями їхньої діяльності в Україні.

1. Соціальна підтримка та гуманітарна допомога. Мусульманські інституції активно займаються наданням гуманітарної допомоги найбільш вразливим категоріям населення, включаючи біженців, мігрантів та малозабезпечених. Вони організують розподіл продовольчих наборів, одягу, медичних товарів та інших необхідних речей.

Одним із прикладів є діяльність Всеукраїнської Асоціації громадських організацій «Альрайд», яка регулярно проводить благодійні акції, зокрема роздачу продуктових наборів під час священного місяця Рамадан. Ця ініціатива допомагає підтримувати соціально незахищені верстви населення та зміцнювати взаємодію між мусульманськими громадами та місцевими жителями [1]. Духовне управління мусульман України «Умма» також підтримує місцеві громади, надаючи гуманітарну допомогу вимушеним переселенцям, малозабезпеченим, багатодітним мусульманським сім'ям, самотнім людям похилого віку [2].

2. Освітні програми та культурна інтеграція. Мусульманські інституції в Україні активно сприяють освітній діяльності, забезпечуючи доступ до знань та культурної спадщини ісламу. Вони організують курси з вивчення арабської мови, ісламської культури та релігійних дисциплін. Такі освітні програми сприяють збереженню культурної ідентичності мусульманських громад та їхній інтеграції в українське суспільство.

Ісламські культурні центри, такі як Ісламський культурний центр м. Київ, проводять лекції, семінари та культурні заходи, спрямовані на підвищення обізнаності про іслам серед українського населення. Це сприяє зниженню міжкультурних бар'єрів та формуванню толерантного ставлення до мусульман [3].

3. Правова допомога та захист прав. Мусульманські інституції надають правову підтримку мусульманським громадам, допомагаючи їм захищати свої права та інтереси. Вони організують юридичні консультації, допомагають у вирішенні правових спорів та надають підтримку в оформленні документів.

Центр правової допомоги при Духовному управлінні мусульман України здійснює юридичний супровід мусульманських громад, допомагаючи їм у

питаннях, пов'язаних із релігійною діяльністю, правами на землю для будівництва мечетей, а також захистом від дискримінації [6].

4. Зміцнення громадських зв'язків та співпраця. Мусульманські інституції активно співпрацюють з іншими релігійними та громадськими організаціями в Україні, сприяючи зміцненню міжконфесійних зв'язків та розвитку толерантності. Вони беруть участь у спільних проєктах, спрямованих на підвищення соціальної згуртованості та вирішення спільних проблем.

Наприклад, Духовне управління мусульман України «Умма» співпрацює з Українською греко-католицькою церквою та іншими релігійними спільнотами у реалізації соціальних проєктів, спрямованих на допомогу біженцям та внутрішньо переміщеним особам. Такі ініціативи сприяють розвитку культури миру та взаємоповаги в українському суспільстві [5].

Крім цього, сьогодні мусульманські інституції активно підтримують українських військових, зокрема організовують зустрічі із капеланами ЗСУ та їхніми помічниками, які спрямовані на підвищення кваліфікації капеланів, адже «саме на їхніх плечах лежить важлива місія: підтримка військових, їхніх родин та душпастирська опіка» [4].

Мусульманські інституції в Україні стикаються з низкою викликів, включаючи обмежені фінансові ресурси, складнощі у правовому регулюванні релігійної діяльності та необхідність подолання стереотипів та упереджень. Проте їхня діяльність має великий потенціал для подальшого розвитку.

Перспективними напрямками є розширення освітніх програм, активізація правової підтримки та зміцнення співпраці з іншими громадськими організаціями. Важливим завданням є також підвищення обізнаності українського населення про іслам та мусульманську культуру, що сприятиме зниженню міжкультурних бар'єрів.

Висновки. Мусульманські інституції в Україні відіграють важливу роль у соціальній роботі, забезпечуючи підтримку та інтеграцію мусульманських громад. Вони надають гуманітарну допомогу, організовують освітні та культурні програми, забезпечують правову підтримку та сприяють зміцненню міжконфесійних зв'язків. Їхня діяльність сприяє розвитку толерантного та згуртованого суспільства в Україні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Всеукраїнська Асоціація громадських організацій «Альраїд». *Конгрес мусульман України*. URL: <https://www.arraid.org/ua/about%20as>
2. ДУМУ «Умма» роздало 60 продуктових наборів нужденним. *Духовне управління мусульман України «Умма»*. 2024. URL: <https://umma.in.ua/ua/node/3290>
3. Ісламський культурний центр м. Київ. *Іслам в Україні*. URL: <https://islam.in.ua/ua/islamskiy-kulturniy-centr-m-kiyiv>
4. «Не тільки зброєю, а й силою віри» – у Київській мечеті зустріли помічників військових капеланів ЗСУ. *Духовне управління мусульман України «Умма»*. 2024. URL: <https://umma.in.ua/ua/node/3304>

5. Новини. *Духовне управління мусульман України «Умма»*. 2024. URL: <https://umma.in.ua/ua/news>
6. Сфери діяльності. *Духовне управління мусульман України «Умма»*. URL: <https://umma.in.ua/ua/sfery-diyalnosti>

СОЦІАЛЬНА РОБОТА З ПОПЕРЕДЖЕННЯ ЮНОГО МАТЕРИНСТВА

Світлана Чернявська

Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького

svitlankac52@gmail.com

Науковий керівник: Олена Коломієць

Постановка проблеми: На сьогоднішній день актуальними соціальними проблемами залишаються рання вагітність і аборти, юне материнство, соціальне сирітство внаслідок відмови неповнолітніх батьків від дітей. За даними UNICEF дівчата починають статеве життя в 15 років, Міністерства охорони здоров'я України – лише у 2018 році 118 дівчат віком до 14 років стали матерями, а понад 5700 народили у віці від 15 до 17 років. Юне материнство має низку ризиків та негативних наслідків як для юної матері (її самореалізації), її близького оточення, суспільства в цілому.

Тому важливого значення набуває соціальна робота з попередження юного материнства у підлітковому віці.

Аналіз останніх досліджень. Проблему юного материнства як форму девіантної поведінки у жінок вивчали А. Коломієць (2021), В. Оверчук (2021). В. Шахрай (2022) вивчала ціннісне ставлення до материнства у дівчат-старшокласниць, стан та методи його формування. Я. Ніжицька (2022) вивчала особливості попередження підліткової вагітності. Проблеми «одинокого материнства» висвітлено у роботі О. Замашкіної (2021). Проблематику сексуальної освіти розглянуто у працях С. Вдовиченко (2023), І. Устенко (2023), І. Філяк (2023) та О. Черевко (2022). І. Братусь (2007) описала систему соціально-педагогічної роботи з юними матерями.

Мета статті – проаналізувати особливості соціальної роботи з попередження юного материнства.

Виклад основного матеріалу. Сучасні виклики воєнного часу відволікають увагу від такої соціальної проблеми як юне материнство. Проте, кожного року близько 4 % жінок в Україні народжують дітей до 20 років.

У науковій літературі «материнство» розглядається як «функція жіночого організму, призначення народжувати дітей, забезпечувати їх турботою та ефективно здійснювати виховний вплив з метою повноцінного розвитку особистості» [7]. Дослідниця аналізує два аспекти цього феномену: біологічний (можливість жіночого організму продовжити рід) та соціальний (ставлення та прагнення жінки до материнства). Останній формується у певних соціокультурних умовах на основі цінностей, традицій, стереотипів, що передаються через родину, найближче оточення та інші соціальні інститути (школа, ЗМІ, соціальні мережі та ін.).